

Paweł Sankiewicz

Obchody Roku świętego Jakuba na Ostrowie Lednickim

Studia Lednickie 11, 249-250

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Obchody Roku świętego Jakuba na Ostrowie Lednickim

Rok 2010 w kościele katolickim obchodzony był jako Jubileuszowy Rok św. Jakuba Apostoła. Zgodnie z tradycją sięgającą średniowiecza przypada on co 5, 6 i 11 lat, tj. gdy dzień, w którym wspominamy św. Jakuba (25 lipca) przypada w niedzielę. W 2010 roku mieliśmy do czynienia z taką właśnie sytuacją. Z tej okazji w wielu miejscach w Polsce i Europie odbyły się uroczystości związane z osobą tego świętego.

Jednym z ważniejszych miejsc obchodów w Polsce był Ostrów Lednicki. Na wyspie, związanej w szczególności sposobem z początkami polskiej państwowości, religii i kultury, w okresie międzywojennym natrafiono na ślad pielgrzymki do grobu św. Jakuba w Santiago de Compostela. Podczas badań archeologicznych na średniowiecznym cmentarzysku odkryto jedną z ośmiu znanych z ziem polskich muszli pielgrzymich. Według obecnego stanu wiedzy jest to najstarszy tego typu symbol jakubowy w Polsce.

W dniu 25 lipca 2010 r. Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy przy udziale instytucji wielkopolskich (Kolegium Europejskie w Gnieźnie, Fundacja Światowid) i przy finansowym wsparciu Urzędu Gminy Łubowo zorganizowało uroczyste otwarcie nowego punktu na Wielkopolskiej Drodze św. Jakuba na Ostrowie Lednickim. W ramach tego wydarzenia odbyły się m.in. uroczysta liturgia przy relikwiach św. Jakuba, odprawiona w kaplicy pałacowej, oraz odsłonięcie kamienia z zamocowanym symbolem muszli lednickiej jako nowej informacji na trasie pielgrzymek szlakiem św. Jakuba. Zorganizowano również piknik edukacyjny dla najmłodszych, pt. „Kubusiowe zabawy”, w trakcie którego na imienników Świętego czekały dodatkowe atrakcje.

Finałowym momentem było otwarcie wystawy pt. „BUEN CAMINO, PEREGRINO Pielgrzymi świętego Jakuba — wczoraj i dziś”. Kuratorami ekspozycji są Paweł Sankiewicz, Mariola Olejniczak oraz Marta Romanow-Kujawa. Wystawa przypomina o europejskich tradycjach kultu św. Jakuba oraz o pielgrzymkach do Santiago de Compostela. Na ekspozycji pokazani zostali pielgrzymi od średniowiecza po współczesność, dla których przebycie Drogi św. Jakuba — Camino de

Santiago stało się ważnym elementem życia. Obok przedmiotów niezbędnych w podróży przez pół Europy takich, jak manierka czy kij pielgrzymi, zaprezentowano materialne ślady, m.in. w postaci znalezionych na ziemiach polskich pańszczykowych muszli identyfikujących podróżników, którzy odbyli pielgrzymkę do grobu św. Jakuba. Dopełnieniem ekspozycji było faksymile XII-wiecznej Księgi św. Jakuba (*Codex Calixtinus*) regulującej zasady kultu jakubowego w Composteli oraz będącej swego rodzaju przewodnikiem dla pielgrzymów. Dzięki wystawie można zapoznać się z początkami i rozwojem kultu Jakuba Apostoła w Europie oraz prześledzić najważniejsze trasy pielgrzymkowe na naszych ziemiach i w całej niemal Europie.

Ekspozycja ma zachęcić zwiedzających do własnych przemyśleń dotyczących drogi ich życia i być może przebycia jej części szlakiem Camino, dzięki czemu zawołanie *Buen Camino, Peregrino — Dobrej Drogi, Pielgrzymie* na zawsze zagości w ich sercach.

Dopełnieniem edukacyjnym wystawy były lekcje muzealne pt. „Pielgrzymi św. Jakuba wczoraj i dziś” oraz projekt plastyczny „Zostaw swój ślad” (tablica, na której zwiedzający, szczególnie najmłodszy, mogli wyrysować swój „znak pielgrzymkowy”). Ważnym elementem związanym z obchodami były przygotowane publikacje: *Święty Jakub Apostoł. Malakologiczne i historyczne ślady peregrynacji z ziem polskich do Santiago de Compostela* oraz *Camino de Santiago, szkice historyczne*.

Patronat honorowy nad jubileuszowymi obchodami na Ostrowie Lednickim objęli: Ambasada Królestwa Hiszpanii w Polsce, Marek Woźniak — Marszałek Województwa Wielkopolskiego oraz Piotr Florek — Wojewoda Wielkopolski.